

YLEISTÄ

M. A. Castrénin seura luo yhteyksiä ja edistää vuorovaikutusta suomalaisten ja suomalais-ugrilaisia (uralilaisia) kieliä puhuvien kansojen kanssa, tekee tunnetuksi näiden kansojen kulttuuria Suomessa ja muualla maailmassa sekä tukee niiden kulttuuripyrkimyksiä ja oman kielen käyttöä ja kehittämistä nykyaikaisen viestinnän välineeksi.

Seuran toimisto sijaitsee Suomen Tiedeseuralta vuokratussa toimitilassa osoitteessa Pohjoinen Makasiinikatu 7 A 2, 00130 Helsinki.

M. A. Castrénin seura delegoi opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) *Suomalais-ugrilainen kansainvälinen kulttuuriyhteistyö* -hakumenettelyn suomalaisille toimijoille vuodeksi 2025 suunnattuja projektikohtaisia valtionavustuksia (LIITE 1).

Kertomusvuonna seura keskittyi perustoimintaansa ja strategian 2024–2028 toteuttamiseen.

HALLITUS JA TOIMIHENKILÖT

M. A. Castrénin seuran hallitukseen ovat kuuluneet seuraavat jäsenet: kirjailija **Olli Heikkonen**, intendentti **Anna-Mari Immonen** (Museovirasto), toiminnanjohtaja **Sari Hyytiäinen** (Suomen kielen ja kirjallisuuden opettajat) 25.3.2026 lähtien, äidinkielenopettaja **Minna Inovaara** 25.3.2026 saakka, MuT **Maari Kallberg** (pj.), väitöskirjatutkija **Tomi Koivunen** (Turun yliopisto), viestintäjohtaja **Kati Mikkola** (Suomalaisen Kirjallisuuden Seura) 25.3.2026 saakka, toimittaja **Kirsikka Moring**, kirjastonjohtaja **Ulriikka Puura** (Suomalaisen Kirjallisuuden Seura) 25.3.2026 lähtien, FT **Merja Salo** (Helsingin yliopisto, vpj.) ja arkeologi **Pirjo Uino**. Hallitus on kokoontunut kuusi kertaa, ja sen jäsenille on maksettu kokouspalkkiona 35 € ja puheenjohtajalle 100 € kokoukselta.

Seuran palveluksessa on ollut toiminnanjohtaja, FM **Marja Lappalainen**, joka on toiminut myös hallituksen sihteerinä. Vapaaehtois- ja talkootyö on edelleen ollut tarpeen seuran monipuolisen toimialan hoitamiseen.

Seuran taloutta on hoitanut kirjanpitäjä KLT **Leena Kähkönen** (Tilitoimisto Leena Kähkönen Oy). Varsinaisina toiminnantarkastajina ovat olleet KTM **Manu-Pekka Laakso** ja valt. tri **Laura Solanko** varahenkilöinä FM **Anneli Ojala** ja tietokirjailija **Heikki Saure**.

M. A. CASTRÉNIN SEURA JA SUOMALAIS-UGRILAINEN TULEVAISUUS – STRATEGIA 2024–2028

M. A. Castrénin seuran strategiassa määritellään asiat, jotka ovat seuralle tärkeitä, selkeyttävät toimintaa sekä tukevat sen työtä kohdealueiden, jäsenistön ja suuren yleisön tarpeisiin. Toimintasuunnitelmassa esitetyt konkreettiset tavoitteet ovat toteutuneet hyvin ja tukeneet siten seuran strategiaa. M. A. Castrénin seuran tavoitteena on jatkaa työtään moniosaavana, keskeisenä ja ripeänä toimijana sekä haluttuna yhteistyökumppanina suomalais-ugrilaisessa maailmassa.

JÄSENET

Seurassa oli vuoden lopussa 277 jäsentä, joista yhteisöjäseniä 10, ainaisjäseniä 104 ja ulkomaisia jäseniä 93. Jäsenmaksut olivat varsinaisilta jäseniltä 20 €, opiskelijoilta 10 €, yhteisöjäseniltä 100 €, ainaisjäseniltä 200 € ja ainaisyhteisöjäseniltä 1.000 €.

Jäsenmäärä on edelleen pienentynyt. Laskusuunta ei koske ainoastaan kansalaisjärjestöjä ja ystävyysseuroja vaan muitakin yhteiskunnan toimintakenttiä – kiinnostusta ja tukea osoitetaan mieluummin sosiaalisessa mediassa kuin jäsenmaksujen kautta. Esimerkiksi seuran FB-sivu tavoittaa päivittäin muutamasta sadasta muutamaankin tuhanteen kävijää ja sillä on yli tuhat vakituista seuraajaa ilman ostettua näkyvyyttä. Jäsenmäärän ja jäsenmaksutulojen väheneminen vaikuttaa seuran talouteen, jota varten joudutaan hankkimaan valtionavustuksen edellyttämää omavastuusuutta.

SUOMALAIS-UGRILAINEN KANSAINVÄLINEN KULTTUURIYHTEISTYÖ

Seura sai toiminta-avustuksensa, joka sisälsi sekä toiminta- että delegeoitavat avustukset, OKM:n hakumenettelystä *Suomalais-ugrilainen kansainvälinen kulttuuriyhteistyö*. Suomalaisille toimijoille delegoidut avustukset ovat koostuneet kieleen, kulttuuriin ja kansalaisjärjestötoimintaan liittyvistä ruohonjuuritason projekteista (LIITE 1).

M. A. Castrénin seura joutui mukauttamaan toimintaansa vuonna 2022 Venäjän Ukrainaan aloittaman hyökkäyssodan takia. Yhteistyöhankkeet Venäjälle olivat edelleen keskeytyksissä. Kansainvälinen toiminta keskittyi monipuoliseen tiedottamiseen ja kasvavaan verkostoitumiseen.

Seuran järjestämät tapahtumat olivat osa Unescon alkuperäiskansojen kielten kansainvälistä vuosikymmentä 2022–2032.

SUKUKANSAPÄIVÄT

M. A. Castrénin seura järjesti sukukansapäivän paneelikeskustelun *Sukukansapäivä Stagella* 20.10. Paikka oli Helsingin yliopiston Tiedekulma, ja äänessä olivat tämän päivän tiedonvälittäjät haastattelijanaan toimittaja **Kirsikka Moring**.

Tiedekulman lavalle nousivat toimittajat **Jenni Jeskanen** (HS), **Heikki Heiskanen** (YLE) sekä strategiajohtaja **Antti Helanterä** (UM) kertomaan ajoistaan Venäjällä ennen ja jälkeen rajan sulkeutumisen. Väitöskirjatutkija **Tomi Koivunen** (TY) toi paneeliin tuoreet terveiset elokuussa Virossa järjestetystä kansainvälisestä fennougristikongressi CIFUsta.

Seura oli myös mukana järjestämässä toimistollaan 18.10. pidettyä *Sukukansapäivän luennot* -tilaisuutta, jossa pj. **Rune Bjerkli** (Kveenimaayhistys) ja toimittaja **Juha Tainio** kertoivat Skandinavian suomalaisten historiasta, kveeneistä, metsäsuomalaisista ja Ruotsin suomalaisista.

Seura kutsui koolle sukukansajärjestöjä ja koordinoi Suomessa lokakuussa pidettävien sukukansapäivien tapahtumia kokoamalla ne yhteistä tapahtumakalenteria ja FB-tapahtumaa varten. Tapahtumia ja tapahtumakokonaisuuksia järjestettiin kalenterin mukaan 7 paikkakunnalla Helsingistä Rovaniemelle yhteensä 28. FB-sivua päivitettiin ahkerasti – tapahtumien määrä nousi 45:een – ja sieltä löytyivät kunkin laajemmat esittelyt.

Sukukansapäiviä olivat järjestämässä suomalais-ugrilaisiin kansoihin keskittyvät kansalaisjärjestöt, ystävyysseurat, instituutit, keskuksat ja lukuisat muut toimijat.

SUOMALAIS-UGRILAINEN KULTTUURIARKISTO

Venäjän suomalais-ugrilaisten kanssa tehtyjen hankkeiden keskeydyttyä M. A. Castrénin seura ryhtyi kartoittamaan seuraan vuosikymmenten kuluessa saatua materiaalia. Tarkoituksena on selvittää sen sijoittamista olemassaoleviin arkistoihin tai erityisen suomalais-ugrilaisen kulttuuriarkiston perustamista.

M. A. Castrénin seuran on saatu vuosien mittaan useita jäämistöjä ja lahjoituksia, ja niitä otetaan edelleen vastaan. Niiden ja seuran omien esinekokoelmien luettelointia jatketaan. AV-materiaaleista VHS-kasettien ja c-kasettien digitalisointi on saatu päätökseen, myös DVD-levykkeet ja historialliset diakuvat on myös luetteloitu.

KULTTUURIMATKA VIRON SAARISTOON 13.-17.6.

Kolmekymmentä matkalaista tutustui Länsi-Viron kolmeen saareen, Kihnuun, Muhuun ja Saarenmaahan. Viiden päivän aikana ajettiin kuorma-autoilla ja lautoilla, kuultiin Kihnun sivuvaunullisen moottoripyörän tarinaa, ihailtiin värikkäitä kansallispukuja, kuultiin konsertteja, purjehdittiin muhulaisella perinnelaivalla, kiivettiin moneen majakkaan ja syötiin paikallisia ruokia. Erikoisoppaana ja saarten kielten tulkkina toimi tietokirjailija **Tapio Mäkeläinen**.

MUITA TAPAHTUMIA

M. A. Castrénin seura osallistui Helsingin **Tieteiden yön**ön 9.1. Perinteinen kaupunkitapahtuma järjestetään vuosittain tammikuussa, jolloin illan ja yön aikana tarjotaan esityksiä ja luentoja ja kutsutaan siten yleisöä tieteen pariin. Seurassa kuultiin Matias Aleksanteri Castrénin elämästä ja työstä 1800-luvun alun Helsingissä. Ohjelma oli jatkoa edellisvuonna suursuosion saavuttaneelle Taiteiden yön *Helsinki M. A. Castrénin saappaissa* -kiertokävelyille.

Lukupiirejä pidettiin seuraavasti:

13.3. Viron lukupiiri: tietokirjailija **Hannu Oittinen** ja *Sinisild - Sinisilta*

9.4. Vepsän lukupiiri: toiminnanjohtaja **Olga Zaitseva** ja *Virantanaz*

13.11. Saame lukupiiri: prof. emeritus **Veli-Pekka Lehtola** ja *Kenen maa, kenen ääni?*

18.11. Ersän lukupiiri: FT **Jack Rueter**: *Mastorava*

Vuosikokous pidettiin 25.4. M. A. Castrénin seuran toimistossa. Kokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset asiat. Vuosikokouksen jälkeen nostettiin maljat 35 vuotta täyttäneelle seuralle ja käytiin vapaamuotoista keskustelua nauttien tarjoilusta ja hyvästä seurasta.

Helsingin **Taiteiden yönä** 14.8. järjestettiin kirjanjulkistustilaisuus Lönnrotin puistikossa. Kirjailija **Niklas Bengtsson** kertoi keväällä ilmestyneestä kirjastaan *Satuja ja sananlaskuja: Elias Lönnrotin satuja*. Kirjailijaa haastatteli kustantaja **Vesa Tompuri** (Aviador).

M. A. Castrénin seura osallistui yhdessä Fenno-Ugria Säätiön kanssa 15.–16.11. **Martin markkinoille**, Suomen suurimpaan Viro-tapahtumaan. Markkinoilla oli esillä virolaista designia, ruokaa, käsitöitä ja matkailuesittelyjä. Kulttuuriohjelma sisälsi kirjallisuutta, musiikkia ja tanssia.

YHTEISTYÖTÄ JA MUITA KONTAKTEJA

Seura valmisteli yhteistyötä Helsingin yliopiston *Kielipankki*-hankkeen kanssa tarkoituksena suomalais-ugrilaisen kielimateriaalin saaminen yleiseen käyttöön. Pilottiprojektiksi on suunniteltu Suomi-tietokirjasarjan kieliversioita tai muita käänöskirjoja, joiden tekijänoikeudet saadaan varmistetuiksi.

M. A. Castrénin seura on osallistunut useiden työryhmien ja toimikuntien työskentelyyn sekä erilaisiin verkostoitumis- ja koulutustilaisuuksiin. Seura on toiminut asiantuntijana ja kontaktien välittäjänä suunniteltaessa suomalais-ugrilaisiin kansoihin liittyviä tapahtumia ja muita hankkeita.

Kotimaisten lähiseurojen, museoiden, kirjastojen, tutkimuskeskusten ja yliopistojen kanssa on toimittu niin ikään tiiviissä yhteistyössä. Yhteistyökumppanien määrä on kasvanut vuosi vuodelta etenkin sukukansapäivätapahtumien levittäytyessä ympäri Suomea.

Yhteistyö Suomessa ja ulkomailla toimivien järjestöjen kanssa on kasvanut entisestään ja jatkunut tuloksekkaana. Virossa toimivan pitkäaikaisen yhteistyökumppanin Fenno-Ugria Säätiön kautta osallistuimme *Meie hõimlased* -ohjelman sarjan taustatyöhön. Yhteyksiä kansainvälisiin suomalais-ugrilaisiin tahoihin pyritään laajentamaan mahdollisuuksien mukaan.

Etäyhteyksiä on edelleen hyödynnetty etenkin sellaisissa tapahtumissa ja kokoontumisissa, joissa ne ovat erityisen toimivia ja tuloksellisia ratkaisuja.

TIEDOTUS

Vuoden aikana on ilmestynyt neljä jäsentiedotetta. Seuran kotisivut (www.macastron.fi) ja sähköpostitiedotuslista ovat välittäneet tietoa suomalais-ugrilaisen maailman ajankohtaisista uutisista ja tapahtumista. Tietopakettien ugri.net päivittämistä jatkettiin. Yhdistykseen erikoistuneen Nettitiimin ja sen Yhdistysväin-kotisivujen kautta hoituvat sivustojen lisäksi myös seuran jäsenrekisterin ylläpito ja käyttö. Aktiiviseksi tiedotuskanavaksi ja kansainväliseksi kohtaamispaikaksi on muodostunut Facebook-sivu. Seuran Instagram-sivun suomalais-ugrilainen joulukalenteri saavutti vuoden lopulla uutta yleisöä, jopa kasvua jäsenistöön. Jäsenpalautteen mukaan aktiivisen tiedotuksen merkitys on vain korostunut Venäjän hyökkäyssodan aikana. Käytännössä se on tarkoittanut paitsi tiedotuskanavien tehostettua päivittämistä myös kirjallisten materiaalien tuottamista koti- ja ulkomaisiin julkaisuihin.

Seura lainaa kiertonäyttelyitään ja muuta materiaalia järjestöille, kouluille, yliopistoihin ja yksityisille henkilöille. Seuralla on ollut ainutlaatuinen mahdollisuus saada kirjakokoelmiinsa myöntämänsä julkaisutuen ansiosta suomalais-ugrilaisilla kielillä julkaistua kirjallisuutta, jollaista ei muualla Suomen kirjastoissa ole, lähes kaikki kirjat ovat lainattavissa. Laaja audiovisuaalinen aineisto on kokonaan lainattavissa.

Toimisto on palvellut jäsenistöä, viranomaisia, tiedotusvälineitä, kouluja ym. tahoja materiaalin hankinnassa, vierailujen järjestämisessä ja tiedonvälityksessä sekä antanut asiantuntijalausuntoja suomalais-ugrilaisiin kansoihin liittyvissä kysymyksissä.

TALOUS

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi seuralle 130.000 €:n avustuksen, josta 113.500 € on toiminta-avustusta ja 16.500 € projektiavustusta delegoitavaksi suomalaisille toimijoille.

Verohallinnolta saadun päätöksen mukaan 850–50.000 €:n lahjoitus on lahjoittajalleen verotuksessa vähennyskelpoinen vuosina 2024–2028.

Jäsenmaksujen tuotto oli 2.524 €.

Tarkemmat tiedot ovat esillä tuloslaskelmassa ja taseessa.

M. A. Castrénin seura lukuina

Vierailijat ja osallistujat

Vierailut toimistolla		191 hlöä
Omat tapahtumat ja tilaisuudet	10 kpl	368 hlöä
Yhteensä	10 kpl	559 hlöä

Hankkeiden lukumäärä

Delegoidut hankkeet Suomessa	5 kpl	
Yhteensä	5 kpl	Toteutuneet 5 kpl

Tiedotustoiminta

Jäsentiedotteet	4
Päivittäisen uutiskirjeen tilaajat	164
Facebook-seuraajat	1.000
Instagram-seuraajat	228

Toiminnallinen tehokkuus

Valtionavustukset	
- toiminta-avustus	113.500 €
- delegoidut avustukset Suomessa	16.500 €
Muu rahoitus	
- jäsenmaksut	2.524 €
- osinkotuotot	6.099 €
- korkotuotot	741 €
Yhteensä	139.364 €

Henkilöstö

Henkilötyövuodet, htv	1,0
Henkilöstömenot, €	67.338 €
Sairauspoissaolot, pv/ht	0/0
Henkilöstökoulutus, kpl/ €	7/0

LIITE 1

**SUOMALAIS-UGRILAINEN KANSAINVÄLINEN KULTTUURIYHTEISTYÖ
SUOMALAISILLE TOIMIJOILLE DELEGOIDUT AVUSTUKSET 2025**

Myönnetty avustus 16.500 €

Kieli, 5.000 €

Wikimedia Suomi: Suomalais-ugrilaisten wikipedistien vuositapaaminen 2025, 5.000 €

Kulttuuri, 6.000 €

Pohjanmaa–Karjala: Karjalainen ja karjalankielinen kulttuuriviikko Pielavedellä 15.-20.7.2025, 3.500 €

Vienan reitti: Vienan reitin kulttuuripatikointitapahtuma, 2.500 €

Kansalaisjärjestöt, 5.500 €

Suomi–Venäjä-seura: Suomalais-ugrilainen luokkakuva, 3.500 €

Taivaannaula: Uralilainen yhteispalvelus maanhenkäyksen päivänä Virossa, 2.000 €